

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

לפני כבוד הרשם בכיר אריה דורני-דורון

התובע והנתבע שכנגד : פלוני

נגד

הנתבע והתובע שכנגד : אלמוני

פסק דין

הנה כי כן, ידוע זה מכבר כי עורכי דין חבים חובת תום לב נאמנות ושקיפות ללקוח. במקביל, ומנגד גם הלקוחות נדרשים ומחויבים בחובת נאמנות ושקיפות ותום לב כלפי עורכי הדין, המנהלים את עניינם. לא אחת שוכחים לקוחות כי גם לצדדים שכנגד יש עו"ד השוקדים והעומדים על משמרתם במאמץ מקביל או שגם להם כלקוחות לא אחת תרומה למורכבות המצב המשפטי. ההתחשבנות הכספית בסופו של יום, חייבת להיות אף היא שקופה מכבדת והוגנת לאורך תקופת השירות. לדאבוננו, ניסיון החיים מלמד כי לא אחת התוצאה המשפטית היא המשפיעה על התחשבנות זו, ומצמיחה ויכוח על שכר טרחת עו"ד, ולא זו הדרך הראויה לילך בה.

גם לעורכי הדין חובת זהירות, שלא לנהוג ברשלנות כלפי לקוחות כגון ב: נטילת תיקים רבים ללא אפשרות לנהלם מקצועית, זלזול בעצות לקוח או בקשותיו, נטילת אחריות הנדרשת מומחיות שאינה בידי עו"ד, או התייחסות לתיק כנגזרת של סכום שכר הטרחה.

פעמים, ידע ומקצועיות מביאים להישג בעצה טובה אחת, והישג זה מגיע ללקוחות לא בהכרח בשל מספר דיונים או במאמץ פיזי של שעות כתיבה או מספר עמודים, שאינם עושים רושם על מותבים מקצועיים. גם במקרים אלו, במקום להוקיר הידע בנסיבות כל מקרה לגופו ראייתית או משפטית, תרים לקוחות לא אחת, אחר מסגרת פרשנית להותיר כספם בכיסם וגם זו לא הדרך לילך בה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

כדי למזער מחלוקות וריבוי חורים במסגרת זו, אין להותיר פרצות פרשניות פתוחות לאורך כל תקופת הייצוג בשתיקה והחרשה או ציפייה שיעברו גלי החיכוך החשוד כצפוי כשהראשים מתחת למים, או טמונים בחול, ורק בסופה להתחיל לבחון "אומד" דעתם שלהם בהתאם לנוחות כל צד או בהתאם לתוצאה, או היכולת הכספית, או לייעוץ חיצוני ספק יסודי ספק שיווקי מתחרה. תום הלב מסוכך גם על מערכת יחסים מורכבת זו כלפי שני הצדדים.

עורכי דין נדרשים לזהירות, הסבר, תגובה בזמן אמת, פעולות למניעת אי הבנה, שקיפות, נאמנות והשקעה כדי לעמוד בציפיית ייעודם לשמש פה, אוזן ועין למבקשי ייצוגם, משום שבתחום המקצועי המבוקש, הלקוחות לא אחת כסומים באפילה, שמיעתם לקויה או סלקטיבית, ודברם חסר העיקר או מסתיר היתרון או החיסרון הראייתי, בניסיונם להציל ממונם או חירותם. מנגד הניסיון לצייר את כל עשרות אלפי עורכי הדין חזקים אימתניים אל מול הדיוטות חסרי ישע וחסרי הבנה כלל, חוטא לניסיון החיים, בהם, לא אחת הלקוחות ידענים, חזקים כלכלית, שותפים מלאים לשיקול הדעת, בעלי שליטה בראיות ובתיק והמתגלים כמי שמבינים היטב המורכבות, נוטלים סיכונים בין אם בידעת עורכי הדין ובין אם בתמרונם של עורכי הדין בשיטת "אם יצליח".

משענתם של לקוחות היא מנהיגותם ומקצועיותם של עו"ד התלויה בנכונות הלקוחות לקבלן עליהם. מנהיגות ומקצועיות זו – זכות שהיא גם חובה כאחד. הצלחתו של עורך הדין תלויה בראש ובראשונה בלקוחותיו שאינם מכשילים עצמם במחשבתם השגויה או בחוסר מחשבה. יש בנמצא לא אחת שתי מערכות יחסים מקבילות, האחת מקצועית משפטית לפי כל דין מול בית המשפט, והשנייה סמויה בבחינת יחסי "חתול ועכבר" המבקשת לבסס או להכין תגובה מראש לפתחי מילוט מתשלום או דרישות השבה או תביעות רשלנות. כל תנועה בגרף ההצלחה או הכשל בהליך המשפטי מצמיח דריכות במסלול המקביל. אם עו"ד יצליח בנקל ייחשד כגזלן אם יכשל ייחשד כרשולן.

בשל כך ייאמר כי גם הזכות להיות מיוצג מחייבת נאמנות, שקידה להצלחה, בהירות והוגנות במערכת היחסים הכספית. זכות שאף היא חובה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

אלו ואלו מחויבים זה לזה ותלויים זה בזה. העורך ובעל הדין כאחד . כגוף אחד במאמץ אחד ובהפריה הדדית ממוקדת מטרה אחת. בבחינת : אם אין קמח מצד הלקוח אין תורת המשפט מצד עורכי הדין. אם בשעת מצוקה נתן לקוח באמונה וקיבל מעו"ד שירות בנאמנות והשקעה אל יבקש להחזיר את הזמן או מה שנתן גם לא את השעה.

לפניי תביעות הדדיות בין לקוח לעו"ד להשבה כספית ומנגד לתשלום שכר טרחה בגין פעולות משפטיות בסכומים של : 33,900 ₪ הדדית, וזאת לאחר שובם של בני הזוג מושא הפעולות המשפטיות לחיות יחד וביטול הליכים משפטיים על ידי הלקוח , ומחלוקת בניתוח הפרשני של החוזה שבין הלקוח לעו"ד .

1. לטענת התובע (להלן : הלקוח) , הנתבע שהינו עו"ד במקצועו (להלן : עו"ד) ייצג אותו בבית המשפט לענייני משפחה, ובהתאם להסכם שכר הטרחה עליו להשיב סכום כספי בגין חלק שלישי שלא בוצע בהסכם, וששולם למעשה ללא תמורה. לטענת הנתבע עו"ד, לא רק שכל רכיבי ההסכם בוצעו אלא שהתובע חייב לנתבע סכום כספי בגין עבודות נוספות שבוצעו בהתאם למשא ומתן ביניהם : הסכם הממון החדש ועריכת צוואה .

2. פסק הדין עוסק בפרשנות החוזה מלשונו ובנסיבות תוך ניסיון להתחקות אחר אומד דעת הצדדים ובחינת יישומו של החוזה בתום לב . להלן עיקרי העובדות הרלוונטיות הנטענות :

- i. הלקוח ועו"ד חתמו על הסכם ובמסגרתו שלבים שונים ותנאים לרבות תמחור מצבים שונים .
- ii. הוגש הליך יישוב סכסוך בין בני זוג והתקיים דיון וייצוג לביטול העיקולים בבית המשפט לענייני משפחה .
- iii. הוגשה על ידי עורך הדין תביעת רכוש ופירוק שיתוף בין בני הזוג ב21.6.18 (להלן : " התביעה הראשונה " נספח ה' לכתב התביעה) .
- iv. נוסף לאמור , הוגשה תביעה נוספת ל" שמירה על הקיים " לצו מניעה, בנוגע לחברה מסחרית שבבעלות מי מבני הזוג . (להלן " התביעה השנייה " – נספח ו לכתב התביעה) בפרשנותה המחלוקת בכל הנוגע להגדרת השלב אותו היא מייצגת בהסכם תלוי השלבים .

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

- v. הוגשו כתבי הגנה בתביעות אלה, אך לא התקיימו בהן דיונים. החוזה מתייחס למצבים שונים של סיום תביעות.
- vi. באוקטובר 2018 התבקשה על ידי התובע הצעת מחיר לעריכת צוואה, כעניין נפרד. התקיים משא ומתן לעריכת צוואה בסופו ולאחר שנזנה ושוב הוזכר המשא והמתן הקודם, נקבע סכום של: 3,000 ₪ + מ.ע.מ. הצוואה נוסחה לא נחתמה והועברה לתובע. שכר טרחת צוואה זו לא שולם. אין מחלוקת כי עליו להיות משולם. המחלוקת היא האם בדרך של קיזוז מתביעת השבה או נוסף למה ששולם בהסכם שכר טרחה לעניין תביעות בית המשפט לענייני משפחה.
- vii. בדצמבר 2018 חזרו בני הזוג לחיות יחד ומאוחר יותר ב-9.1.19 בוטלו כל ההליכים בלחץ הלקוח.
- viii. הסכום הכולל של 90,000 ₪ + מ.ע.מ. שולם בתשלומים עד לסיומו באוקטובר 2018. הסכום הזה שולם בהתאם לסיכומים בין הצדדים בנוגע להסדר התשלומים, אך לא בייחוס בכתב במפורש כל תשלום כנגד כל רכיב ורכיב, או הסבר ייחוס התשלום לכל שלב ושלב. קיימת פתקית של עו"ד שהגיעה אל הלקוח ובה תיקונים וחלקי תשלומים.
- ix. לאחר כחודש ממועד שנסגרו התיקים, המליץ עו"ד והתובע קיבל ההמלצה לערוך הסכם ממון חדש, נוכח מצבו המשפטי של הלקוח ביחס להסכם הממון הקיים לפני הסכסוך בין בני הזוג. הצדדים גיבשו עקרונות הסכמה בתאריכים שונים בפברואר 2019.
- x. הסכם יחסי הממון החדש בין בני הזוג נערך על ידי עו"ד, הוגש לבית המשפט כהליך נפרד וקיבל אישור של בית המשפט ב-11.4.19. עו"ד ייצג בדיון בו ניתן אישור להסכם יחסי הממון החדש להסדרת העתיד הפיננסי בין בני הזוג המיוצגים.
- xi. עו"ד ביקש בכתב פעמיים את שכרו לעניין הצוואה בכתב לפני הדיון לאישור הסכם הממון וללא קשר אליו. התובע לא השיב לבקשות. הסכם הממון אושר על ידי בית המשפט. ב-11.4.19 התובע הלקוח דרש השבה כספית מהסכום הכולל ששולם בטענה ששלב ג' בהסכם שכר הטרחה לא בוצע, שולם, ויש להשיב תשלום זה. המדובר ב-30,000 ₪ + מ.ע.מ. בניכוי 3000 ₪ + מ.ע.מ.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 19-05-32940 פלוני ואח' נ' פלוני

של הצוואה. הוחלפו דברים בכתב, והתקיימה פגישה בבית קפה ש"התפוצצה" בטונים צורמים, ומכאן התביעה דנן.

הדין והעקרונות המשפטיים:

פסקי הדין מרכזיים שעסקו במערכת יחסים מורכבת זו שבין לקוח ועו"ד התייחסו בעיקר למקרים של הפסקת התקשרות. אלו הובאו בזה גם כאן כדי להטעים הדרישה ההדדית לחובת תום הלב, וזאת לא רק במקרה של הפסקת התקשרות אלא בהשלכה ישירה גם למקרים של סיום הפעילות המשפטית, דרישות השבה רטרואקטיביות, קביעת שכר ראוי במקרים של צורך בהשלמה או בחינה, אם לא נקבעה מראש חוזית וכן בתוצאה שאינה ברורה די צורכה בהבנת אומד הדעת בזמן ההתקשרות תוך שימת הדגש על הדרישה המוגברת מעורך הדין במערכת יחסים מורכבת זו. לעניין פרשנות החוזה מתוך לשונו ובנסיבות, לא נרחיב מקום שדנו בו האראלים עד תיקון החוק בסעיף 25 (א) לחוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג-1973 ואף בו נשמעו הקולות בנעימתם.

פרשנות חוזה תלויה בו ובעורכיו. בלשונו ובכוונתם המשתמעת ממנה בנסיבות. ממנו, אליהם, וחזרה אליו. ניתוק הצדדים החיים ממנו – כמוהו כתליית אותיותיו באוויר. מילוין של האותיות בדיו החיים היא התכלית הפרשנית של המלים שאותיות אלה מרכיבות. הצודק וההוגן ידביקו אותיות אלה בסדר הנכון חזרה.

בע"א 136/92 ביניש-עדיאל-עורכי דין נ' דניה סיבוס חברה לבניין בע"מ, פ"ד מז(5) 114, 124 (1993) (להלן: "הלכת ביניש-עדיאל") נקבע כי:

בהתקשרות שבין עורך דין ללקוח, ככל שמדובר בשכרו של עורך הדין, אם לא הוסכם במפורש אחרת, יש לקרוא תנאי מכללא, ולפיו רשאי הלקוח לנתק את הקשר עם עורך הדין ולחדול מלהיזקק לשירותיו בכל עת, אפילו טרם הושלמה העיסקה שבקשר אליה נתבקשו שירותיו של עורך הדין, ובתנאי שיובטח שכר ראוי עבור השירות שכבר ניתן. בכך יש כדי ליצור את האיזון הראוי שבין זכות

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

הלקוח לייצוג תוך שמירה על יחסי אמון מלאים בינו לבין פרקליטו, לבין זכותו הלגיטימית של עורך הדין לקבל שכר בגין טרחתו.

הבסיס הנורמטיבי לקביעת שכר ראוי מעוגן בהוראת סעיף 46 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג - 1973, לפיה: "חיוב לתשלום בעד נכס או שירות שלא הוסכם על שיעורו, יש לקיים בתשלום של סכום שהיה ראוי להשתלם לפי הנסיבות בעת כריתת החוזה".

קביעת השכר הראוי בגין טרחת עורך-דין צריך שתיעשה בכל מקרה ומקרה לפי נסיבותיו. שיעורו של השכר הראוי אינו בגדר ידיעה שיפוטית, ואין בית המשפט מוסמך לקובעו על-פי שיקול דעתו בלבד, בלי שקביעותיו תתבססנה על ראיות שהובאו לפניו. שכר טרחת עורך-דין יכול שייקבע על-פי שיטות שונות...

בין הגורמים המשפיעים על קביעת שיעורו של השכר, ניתן למנות שיקולים כגון: היקף העיסקה, היקף העבודה המשפטית שבוצעה בפועל, מורכבותה, סוג העבודה - טכנית ושיגרתית או יצירתית ומקורית, לקוח קבוע או מקרי, הכישורים, הוותק מעמדו וכן המוניטין של עורך הדין. בתחום האזרחי גם התוצאות שהושגו מהוות פרמטר לשיקול הדעת. עקב הרב-גוניות, המורכבות והדינאמיות של הטיפול המשפטי-מקצועי, לתחומיו השונים, יש להוכיח את אמות המידה והשיקולים הרלוואנטיים לקביעת השכר הראוי, בכל מקרה ומקרה לגופו, באמצעות מומחים בחוות דעת שתתייחס לנוהג הקיים בקשר לכך באותו תחום מקצועי.

בע"א 8854/06 קורפו נ' סורוצקין [פורסם בנבו] (2008) :

נקבע, כי כאשר לקוח אינו מעוניין עוד בשירותיו של עורך הדין מסיבה הוגנת, בית המשפט לא יטיל עליו לשלם פיצויי ציפייה, וזאת על מנת לשמר את יסוד האמון, שכן החשש הוא שתשלום פיצויי ציפייה יוביל להימנעות הלקוח

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

מהפסקת הייצוג, גם במקרים שקיימת הצדקה לכך. לעומת זאת, במקרים של הפסקת ההתקשרות מצד הלקוח בחוסר תום לב ובהתעלם מהסכמות חוזיות, הרי שאין מקום לפטור את הלקוח מתשלום פיצויי ציפייה לעורך הדין.

יצוטט בזה מפסק הדין כדי לחדד המשוכה אותה צריך לעבור כדי להיות פטור מפיצויי ציפייה של עורך הדין :

"כל עוד לא מועלות על ידי הלקוח טענות, המבוססות עובדתית, כי הוא אינו שבע רצון מהטיפול המקצועי הניתן לו על ידי עורך דינו, וכל עוד המטרה למענה שכר את עורך הדין עדיין קיימת, לא יוכל אותו לקוח להשתחרר מההסכם באופן חד צדדי מבלי שיחוייב בפיצויי ציפייה, אלא אם יוכיח כי לולא השתחררות זו לא היה יכול, באמצעים סבירים, להגשים את אותה מטרה".

לעניין זה אוסיף אני ואומר כי מקום שהייתה הסתמכות של עורך הדין על התנהגותו של הלקוח, תום הלב והמניעות יעמידו את המשוכה לבלתי נתון בידו של הלקוח האפשרות להשתחרר בנקל מציפיית עורך הדין לשכרו .

בע"א 9784/05 עיריית תל אביב-יפו נ' גורן [פורסם בנבו] (2009) :

" בהפעלת הזכות הנתונה לכל אחד מהצדדים לסיים באופן חד צדדי חוזים אשר לא נקצב מועד לסיומם, עליהם לנהוג בתום לב ובדרך מקובלת, ובעניין קורפו יצק בית משפט תוכן קונקרטי לעקרונות אלה וקבע כאמור אמות מידה קפדניות שעל הלקוח לעמוד בהן בהקשר זה על מנת שייחשב כמי שנהג בהגינות, בתום לב ובדרך מקובלת בעת שסיים באופן חד צדדי את ההתקשרות עם עורך דינו"

בדרכי היישום במקרים שונים חוזרים על עצמם אותם עקרונות :

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

בתא (ת"א) 2004-06 משה שוב נ' הצלחת יחזקאל בע"מ :

" אין לאפשר לנתבעת לאחוז את החבל בשתי קצותיו, כשמצד אחד היא מונעת מהתובע את ה"בונוס" הגלום בקבלת העבודות לפי סעיף ב' למסמך ההתקשרות, כתמורה בעבור פעולותיו המשפטיות שבסעיף א', ומצד שני היא אינה מוכנה לשלם לו שקל מעבר לתעריף מינימאלי, עבור העבודה שהשקיע בהשבחת המקרקעין; חישוב שנובע מסעיף ג', שאותו ואת סעיף ב', – היא לא ביצעה."

בע"א (מחוזי ת"א) 3635/07 לובטסקיה נ' מ. זליגמן ושות' [פורסם בנבו] (2009):

אושר פסק דינו של בית משפט השלום, שלפיו בנסיבות שבהן ביטול ההתקשרות נעשה בחוסר תום לב, רק על מנת להימנע מתשלום שכ"ט עו"ד, באמתלות שונות שלא היה להן בסיס, ובידיעה כי עיקר העבודה כבר נעשתה, יש הצדקה מלאה לפסיקת מלוא שכה"ט שעליו סוכם מראש . בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון – נדחתה ברע"א 7689/09 (2010).

עא (ת"א) 2058/08 לוין ברזל בע"מ נ' ארנון גיצלטר נקבע כי :

להסכם שכר-טרחה ערוך כהלכה בין עו"ד ללקוח חשיבות רבה להגדרת הנמסר לטיפולו של עורך הדין והבהרת גובה שכר הטרחה הנגבה על-ידו בשל כך. כאשר כפות המאזניים מעוינות יש לפרש את הטקסט לרעת מנסחו. כמו כן, יש להתחשב ביחסי הכוחות בין הצדדים, שבהם הייתה ידם של המשיבים על העליונה, בין היתר משום שהם עורכי-דין, והם שניסחו את המכתב ושלטו בטקסט.

בפסק דין נוסף ת"ק 26653-05-18 ברזובסקי נ' פרח, צוינו חובות הנאמנות של עורך דין כדי להעמיד את רף הציפיה הגבוה מעורכי דין :

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 19-05-32940 פלוני ואח' נ' פלוני

על עורך דין מוטלות שלוש נאמנויות - לחברה, ללקוחו ולמקצוע (לימור זר-גוטמן "הנאמנויות של עורך דין" חובות אמון בדין הישראלי 247 (רות פלאטו שנער ויהושע שגב עורכים, תשע"ו-2016)). החובה לשמור על כבוד המקצוע קבועה בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן "חוק לשכת עורכי הדין"). חובת הנאמנות של עורך דין ללקוחו קבועה בסעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין, וכן בכלל 2 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986. בעמ"מ 9/55 עו"ד פלוני נ' יו"ר וחברי המועצה המשפטית, פ"ד י 1720, 1730 הושם אמון הציבור כערך מרכזי במערכת היחסים באומרו: "טול את מידת הנאמנות אשר הלקוח רוחש לפרקליטו ונטלת את נשמתו של המקצוע".

בע"א 733/75 מנחם מייזליש נ' עיריית קרית שמונה, פ"ד ל(3) 57, 70 (להלן "הלכת מייזליש") נקבע כי:

ההתנגשות החזיתית בין חובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחו וחובת הנאמנות העצמית לשכר ולמוניטין מצויה בשלב ההסכמות על שכר הטרחה של עורך הדין. האיזון גורר חובת גילוי מרבי בפני הלקוח של כלל הנתונים המהווים בסיס להסכם שכר הטרחה. בחינתו לא תעשה באמצעות הדינים הרלבנטיים המוכרים כחוק החוזים, אלא יש לבחון האם עו"ד עמד בחובת זהירות מוגברת ונאמנות כלפי הלקוח. לעורך דין מותר לגבות מלקוח רק שכר סביר. גם אם הלקוח הסכים לשכר המופרז, הוא יכול לאחר מכן לפנות ללשכת עורכי הדין ולדרוש החזר של השכר המופרז ששילם.

אוסף כי אמנם לא בנקל מתערבים בתי המשפט בחוזים אולם על עורך הדין להראות כי הלקוח הבין היטב המתחייב הימנו. מינעד סכומי החיוב בין עורכי דין הינו רחב ביותר ואף בין תחומי המשפט יש פערים גדולים בכל הנוגע לשכר הטרחה. לניסיון, למקצועיות ולמוניטין שנבנה משך שנים יש מחיר. למותג אנושי ככל מותג מסחרי יש ערך מוסף. ידע הוא נכס ראשון במעלה. נכס ששומר מזכה מציל ומשביח נכסים חומריים ורעיוניים אחרים.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

בע"א 4849/06 עו"ד קפלינסקי נ' מנורה חברה לביטוח בע"מ [פורסם בנבו] (25/2/2008) בבית המשפט העליון:

נקבע הכלל לפיו לעולם על שכר הטרחה המשולם עבור שירות משפטי להיות מידתי וראוי, ואל לו לחרוג אל מעבר למסגרות מקובלות, תקינות וסבירות של פיצוי על שירות שניתן ועל מאמץ שהושקע. יתרה מכך, הפסיקה קבעה כי הנטל להוכיח שתנאי ההסכם של שכר הטרחה הם הגונים וסבירים, מוטל על עורך הדין.

נטל זה מוטל על עורך הדין משמדובר בחוזה בין עורך-דין ללקוחו וזיקה כמתואר יוצרת יחסי אמון מיוחדים. כאשר מתקשר עורך-דין עם לקוחו - וצומחת לעורך-דין טובת הנאה מהתקשרות זו, עליו חובת הראיה כי תנאי החוזה הגונים וסבירים היו ביסוד ההתקשרות. זאת ועוד, על עורך-הדין חלה בנסיבות כאלה חובה לגילוי מירבי מראש בפני לקוחו של כל הנתונים...

חובת הגילוי המירבי נגזרת מחובת הנאמנות ותום הלב המוגבר בו חב עורך הדין ללקוחו.

חובת תום הלב :

ברע"א 6339/97 רוקר נ' סלומון, פד"י נה(1) 199:

חובת תום הלב משקפת דוקטרינה "מלכותית" ומהווה את ה"נשמה" של מערכת המשפט, זו מסוככת מעל החוקים כולם, מלבד שימושה בסעיף ייחודי בדיני החוזים. חובת תום הלב באה לקבוע סטנדרט התנהגות לפיה "אדם לאדם – אדם". המבחן הינו מבחן אובייקטיבי, הקובע רמת התנהגות ראויה

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

במערכת היחסים שבין עורך דין ולקוחו חלה חובה זו ביתר שאת, חובת תום לב מוגברת, מכוח האמון המייחס הלקוח לדבריו המלצותיו והסבריו של עורך הדין.

ב: ע"א 467/64 שוויץ נ' סנדור, פ"ד יט 113, 117; ובע"א 1548/96 בנק איגוד לישראל נ' זהבה לופו, פ"ד נד(2) 559, 571 נקבע כי :

חזקה היא כי אדם החותם על מסמך קרא והבין את תוכנו, אולם אין די ביישום הוראות חוק החוזים, אלא יש לשלב אף את חובת הזהירות של עורך הדין ללקוחו וחובת תום לב המוגברת, חובות המקבלות משנה תוקף נוכח האמון הקיים בין עורך הדין ולקוחו.

בעא (חי') 3218-07-11 יוסף סגל נ' שנירם בע"מ נקבע כי :

גם כשלא נערך הסכם שכר טרחה, אין בכך בלבד, כדי לאפשר למקבל השירות להתעשר שלא כדין ולהימנע מביצוע תשלום בגין עמלו של נותן השירות. היעדרו של הסכם שכר טרחה, אין בו כדי להעיד כי נותן השירות הסכים לתת השירות בחינם.

3. כאמור המסגרת הנורמטיבית החולשת על המחלוקת היא הוראות הדין בדבר השתכללות חוזה ופרשנותו כל אימת שלשוננו אינה ברורה ושנסיבות כריתתו אינן בהירות דיין. לכך מצטרפים כללי הפרשנות הייחודיים לטיב החוזה בו עסקינן - הסכם שכר טרחה בין עורך דין ללקוח לפיהם חלה חובת השכנוע בדבר פרשנות והסכמת הצד שכנגד על עורך הדין.

4. ההלכה היא כי נטל הראיה וההוכחה לקיומן של הסכמות בין הצדדים מוטל על שכמו של עורך הדין, ומשלא השכיל לנסח הסכם שכר טרחה סדור וברור כראוי, ייזקף עניין זה לחובתו.

על מה חתמו הצדדים :

לשון החוזה :

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

5. הצדדים חתמו על הסכם שכר טרחה מפורט ובמסגרתו, שלבים ודרכי התחשבות כספית בנסיבות שונות. הסכם שלו היו הצדדים עוצרים בכל שלב או נסיבות האמורות בו, לתיאום קצר בשקיפות ותייעוד היה נחסך דיון זה... לשונו של זה חשובה ולפיכך תובא בזה :

שלב ב' – הוגשה בקשה ליישוב סכסוך ובמסגרת בקשה זו יוגשו סעדים זמניים ולאחר מכן תביעה רכושית, לשמירה על הקיים ו/או תביעה לפירוק שיתוף.

שלב ג – תביעה שכנגד או ... או כל תביעה נוספת מעבר לתביעה הראשונה והכללית.

בסעיף 7.3. העוסק בתמחור שלב ב' נקבע כי :

" הוגשו תביעות (לאחר מיצוי הליך הגישור או יח"ס) בין אם על ידי.. (התובע או בת זוגו - סוגריים א.ד.) והסתיים התיק במהלך קדם המשפט הראשון או לפניו כולל כתיבת הסכם ואישורו בבית המשפט לאחר דיון הקדם, הסכום הגלובאלי שיחול בתיק 60,000 ₪ + מ.ע.מ..."

בסעיף 8 העוסק בתמחור שלב ג' נקבע בניסוחו:

" שלב ג' - 45,000 ₪בגין תביעה נוספת שתוגש אם תוגש, תוספת של 30,000 ₪ + מ.ע.מ. לכל תביעה נוספת מעבר לשתי תביעות שקיימות בתיק (תביעת.. (בן הזוג סוגריים א.ד.) או תביעת .. (בת הזוג סוגריים א.ד.) או שתיים לכל אחד) אם תוגשנה. בכל אחת מהתביעות הנ"ל שתוגשנה שכר הטרחה שיחול עד לדיון קדם וכולל דיון קדם וכולל כתיבת הסכם ואישורו לאחר דיון קדם או היותו חלק מהסכם כולל לגבי כל התביעות ואישורו יהא 66% מהמחיר קרי מהתביעה הנוספת הראשונה 30,000 ₪ בלבד במקום 40,000 ₪ + מ.ע.מ. והתביעה השלישית ואילך 20,000 ₪ + מ.ע.מ. במקום 30,000 ₪ " .

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

6. לאחר בחינת כתבי הטענות, העדויות והראיות, החלטתי להורות על דחיית התביעה של התובע הלקוח ללא הוצאות וקבלת תביעתו של עו"ד באופן חלקי ללא צו להוצאות ; להלן הנימוקים אשר הביאו אותי למסקנה כאמור:

7. מסקנתי בסופו של יום היא שבכל דרך פרשנית גם לרעת המנסח עורך הדין, הרי שאין להשיב סכום כספי ללקוח ובנסיבות התנהלות עורך הדין יש לקבל את תביעתו לשכר " הצוואה" אך ללא צו להוצאות לא בגין התביעה שלו או של הצד שכנגד ;

ניתוח העובדות :

" כמה תביעות – פורמאלית או מהותית "

8. משלא צלח הליך הגישור , הוגשה תביעת רכוש ב21.6.18 ראשונה שהיא כללית (להלן התביעה הראשונה) . בתוך התביעה הראשונה סעיפים ' ויא' ציינו ענייני רכוש החברה מושא " התביעה השנייה " דלהלן .

9. הוגשה באותו יום 21.6.18 תביעה שנייה (להלן: התביעה השנייה) שהיא תביעה ל"שמירה על הקיים" - ל" צו מניעה" למניעת שינוי מצב הזכויות, בנוגע לחברה בה השקיע התובע כספים שהוזכרה בתביעת הרכוש הראשונה . נוסח התביעה השנייה מבקש להקפיא מצב כעולה מההקדמה לכתב תביעה זה מכותרתו ומסעיף 12 ל" כתב התביעה " השנייה .

10. שלב ג' בהסכם שכר הטרחה קבע כי כל תביעה מעבר לתביעה הרכושית והכללית תיכלל כשלב ג' . אלא שמהותה של " התביעה הנוספת" היא צו מניעה זמני ..למרות הגשתה היא כתביעה בהיבט הפורמאלי. אם תכלית השלב היא עיקרו הרי שפיצול מלאכותי לא ייספר . אם מספר התביעות הוא העיקר, הרי שיש לתהות בדבר צו מניעה זמני זה, האם בכסות של תביעה עסקינן.

11. מהותה של " התביעה השנייה " עדיין בכלל שלב ב' משום שלמרות כותרתה, היא סעד זמני שהוא בכלל שלב ב'. מהותה היא הקובעת. ניתן היה לשלבה בתביעה העיקרית או להוסיפה כסעד זמני. (עמ' 12 ש' 30 לפרוטוקול וכן מתוך נוסח נספח ו' לכתב התביעה). מנגד ניסוח הסעיפים הבאים בהסכם מדבר על תמחור שלב ג' במונחים של מספר תביעות ולא מהותן . עורך הדין דבק בהיבטים

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 19-05-32940 פלוני ואח' נ' פלוני

הפורמאליים והמספריים ובהסבריהם, והלקוח דבק בפרשנות מהותית ובכותרות ההליכים כשהוא מבקש אף הוא לתמוך יתדותיו באותו הסכם בלשון הגדרת השלבים ורכיביהם. הלשון והניסוח ביקשו להיות מפורטים בהסכם מפורט מאד אך רחוקים היו מהבהירות והפשטות, ודי לעיין בניתוח הלשוני של כל צד את אותו ההסכם עצמו.

12. לא קיבלתי הטענה כי תביעה נוספת זו " השנייה " שונה ושייכת לשלב ג', רק בשל עילתה או שאמורה הייתה להתברר בבית המשפט המחוזי במהותה, זאת משום שהוגשה בבית המשפט לענייני משפחה בהקשר לתביעה הראשונה ובמסגרתה בסעיפיה, וגם משום שבהתאם לסעיף 6 ו' לחוק בית המשפט לענייני משפחה תשנ"ה – 1995, ניתן לצרף צד רלוונטי גם אם אינו " בני זוג " בהגדרה לבירור הליך בבית המשפט לענייני משפחה. התביעה לשמירה או הקפאת של מצב קיים, יכולה להיקרא בשמות שונים אך מהותה נכללת בתביעת מהות כוללת אחת של שלב ב' מהותית.

13. גם תכליתה של התביעה " לשמירה על הקיים " נזכר פורמאלית בשלב ב' – זאת ללא קשר לניתוחה כבקשה לצו מניעה לשמירה על הקיים עד לסיומה של ההכרעה הרכושית למנוע כוונת בעל מניות לשנות המצב. אין מדובר בתביעה עצמאית נפרדת של נושא שלא הוזכר בשלב ב' כגון: מזונות וכיוצ"ב.

הפתקית:

14. הפתקית ששמשה את עורך הדין בהסברי הצדדים, לא הצליחה לבסס גרסה זו או אחרת מלבד העובדה כי מדובר בשתי תביעות וסכום צמוד לכל אחד מהן בכותרת הפתקית. תשלומי התובע היו בתאריכים שונים מטעמים רבים ובכללם יכולת תשלום נקודתית ופיצול תשלומים בהתאם להבנות הצדדים ולא בהכרח בהקשר למימוש גרסה זו או אחרת. הלקוח נזהר בעדותו מטענת זיוף כלפי עו"ד. ניכר שהתשלומים שולמו בהתאם לסיכומי יכולת העברה ובתיאום ללא דייקנות שלבים וכיוצ"ב. (עמ' 11 ש 12-17) בפתק נכתב במפורש כי יש שתי תביעות: הראשונה 90,000 ₪ והתביעה השנייה 30,000 ₪. אין פתק אחר של התובע. תמוה שהתובע הלקוח לא ציין במעקב כתוב משלו דבר וחצי דבר לעניין התשלומים ופשרם.

15. גם מועד הגשתה של " התביעה הנוספת " באותו מועד של התביעה הרכושית ב21.6. תומך במסקנה כי מדובר בתביעה רכושית אחת גדולה עם סעד זמני לשמירה על הקיים וגם פירוק שיתוף כאמור

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

בה, תביעה שפוצלה לשתי תביעות. פיצול זה או לחילופין כותרת זו של "כתב תביעה" אינם הפרשנות המעשית הנכונה לתכלית הסכם שכר הטרחה בכל הנוגע לשלב זה.

16. סעיף 4 להסכם קובע כי תביעה כוללת סעדים זמניים. סעיף 5 להסכם שכר הטרחה, מגדיר את נושאי הטיפול וקובע את סוגיית החברה המסחרית והסדרת החלק הרכושי בה, וכל הנוגע לשמירה על הקיים תוך ציון המלים "עסקת במבי" כחלק מיעדי השירות המשפטי, דהיינו הנושא היה ידוע מראש ולא בא בהפתעה גמורה וניתן היה לכלול אותו בכלל התביעה הראשונה כפי שנעשה בסעיפים י' יא לתביעה הכללית או אחריה כבקשה לסעד זמני של צו מניעה זמני כפי שנעשה בהליך שכותרתו "תביעה".

17. כעולה מעמ' 5 ש, 25-29 לפרוטוקול וכן מנוסח התביעה כסעד זמני של צו מניעה לביצוע כל טרזנקציה, וכן כתב ההגנה מלמד על פרשנות זו, גם הניסיון ליתן פרשנות מסייעת מסעיף נוסף בחוזה לעניין השימוש ב"ואו" בכל הנוגע למספר התביעות האפשריות באותו שלב מלמד על הצורך בסעיפים ופרשנות, למרות שלדידי בתביעה אחת מדובר - שלב אחד למהות ותכליתו.

מספר התביעות או מהות השלב :

מהות שלב ב' :

18. כתב תביעה הראשון מהותו רכוש איזון משאבים לרבות בכל הרכוש כולו וזכויות סוציאליות פירוק שיתוף בדירה וחלוקת רכוש "והקפאת מצב עד לחלוקת הרכוש לרבות בחברה המסחרית כעולה בקנה אחד עם מגמת חלק ב' בהסכם. השמירה על הקיים באה לידי ביטוי בתביעה השנייה אף היא באותו זמן ההגשה של התביעה הראשונה ועניינה שמירה על הקיים. לכן נאמר בשלב זה בחוזה "ואו". לו היה עו"ד מפצל תביעתו לשלושה חלקים תחת כותרות שונות שכולן נזכרות בשלב ב', כלום היה מדובר בשלב ג' ? – סבור אני שלא – התכלית בשלב היא העיקר, גם לתכלית למנוע פיצול מלאכותי וגם כפרשנות לרעת המנסח ועורך הדין על אחת כמה וכמה.

19. לו רצה אחרת היה על עו"ד להבהיר בכתב כי תביעה משלימה זו היא כבר שלב ג'. שני הצדדים שתקו. מכאן ואילך מותרים הם הפרשנות להתנהלות ולנסיבות. אכן הפרשנות לרעת המנסח. קל

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

וחומר לרעת עו"ד בחובתו המוגברת, אלא שהסכמה מכללא לסיומה של הפרשה בתוספת הסכם הממון הנפרד הביאה לתוצאה נכונה יותר בניתוח הסכמות והתנהגות הצדדים באותו הזמן. מדובר בלקוח שהוא סמנכ"ל כספים ב HP הכוחות החשבונאיים שווים. (ש 9 עמ' 9 לפרוטוקול וכן עמ' 10 ש 3-1 המלמד על הבנה יתירה וכן עמ' 12 ש 3, 5 וכן מאשר רצף האירועים והצורך בהגשה הנוספת).

התנהגות ופרשנות ביחס לתפיסת הצדדים המציאות :

20. זאת ועוד, משך כחצי שנה התובע משלם עבור שתי התביעות ולא מעלה דבר גם בסיומם ההליכים כולם בינואר 2019. אף פעם לא מעלה שאלה בכתב, האם היה ראוי לאחדן או מהי נפקותן הכספית בהסכם. כך שגם אם סבורים שני הצדדים בטעות כי מדובר בשתי תביעות שונות והמספר הוא הקובע, הרי שזו הסכמתם בהתנהגותם. זו הבנתם את ההסכם ביניהם. זהו אומד דעתם שלהם וגם מן הפן הזה אין מקום להשבה מקץ סיומן ב 9.1.19 ללא אומר ודברים משל כשלושה חודשים לאחר מכן.

21. מנקודת ראות מעשית, שני הצדדים ראו את התביעה השנייה כתביעה נוספת. לכן שולם מלוא הסכום ולא דובר בו ולכן גם הסכם הממון החדש הוגדר כ" בונוס". גם אם מהותית עניינית היה ניתן לפרש אחרת. פרשנותם של הצדדים עצמם את האירועים והצרכים מאפשרת הפרשנות : שמדובר בשתי תביעות שונות (מעבר לשלב ג) והסכם ממון הליך חדש כ"בונוס" בנסיבות, וגם את הפרשנות : שמדובר בהליך אחד מהותית (שלב ב') אך ישנו הליך חדש- הסכם ממון בהליך חדש, שיש לכמתו בהתאם לחוזה והוא זה המצדיק את העדר ההשבה. לא מסתבר ולא נכון לפרש כי בניגוד לכתוב ולהתנהגות הצדדים, לא תחשב התביעה השנייה לתשלום נוסף וגם לא הסכם הממון שנדרש הליך חדש ונפרד. תוצאה זו אינה מסתברת והיא מנוגדת לפרשנות סבירה והוגנת בין הצדדים.

הסתמכות :

22. עורך דין מסתמך על התנהגות הלקוח ובהתאם לכך מוסיף מעצמו ללא חשבון דווקני הליך נוסף של הסכם ממון חדש. לא סביר ולא הוגן ביד אחת לצפות לפרשנות אחת וביד השנייה לקבל את

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

מנעמיה של ההסתמכות על ההיפך ממנה . פרשנות זו אינה עולה כדי בחינת " אדם לאדם אדם".
אם בזאביות נפרש עניין אחד, לא במתנת אדם יפורש השני.

הסכם הממון – תובענה נפרדת – שלב ג' במהותו :

23. לא קיבלתי את הגדרת הסכם הממון כשייך לתביעות שבכלל התשלום להן גם עריכתו, כי יש הבדל בין הסכם בתוך התיקים, כשהתיקים פתוחים, לבין הסכם ממון מחוץ לתיקים המוגש כהליך נפרד וחדש כשהתיקים סגורים . הראשון נכלל בשכר טרחת אותם תיקים ספציפיים. האחרון, הינו הליך חדש תביעה חדשה המתאים לחלק ג' בהסכם. עורך הדין לא חמד שכר הסכם הממון החדש מעבר למה שקיבל בפועל בגין התיקים כולם, כל עוד לא התערער בהתנהגות הלקוח דבר לעניין מה ששולם.

24. התביעות הראשונה והשנייה הסתיימו בהחלטה שיפוטית ב9.1.19 - הסכם הממון החדש לחיים המשותפים שהוגש לאישור בית המשפט ואושר ב11.4.19 אינו הסכם לסיום התביעות. התביעות הסתיימו ונמחקו בשל חזרת הצדדים לחיים משותפים ב9.1.19. מדובר בהסכם נפרד חדש שנולד בעצת עורך הדין, בחוכמה ובנאמנות לעתידו של הלקוח בנסיבות ובראייה צופה פני עתיד. הסכם המבטל את הסכם הממון הישן.

25. הסכם זה תרם בתוצאתו לחיים אחרים בהישגים פיננסיים טובים פי כמה מערך עריכת ההסכם והגשתו לאישור בדיון משפטי. הסבריו המקצועיים של עורך הדין לעניין זה והיקפו של ההסכם מלמדים על ההשקעה בו ונחיצותו. (עמ' 4 ש' 28-29 עמ' 8 ש' 15-26 לפרוטוקול).

סבירות כספית והתנהלות מעשית – פרשנות, הסכמה מכללא ומניעות :

26. עורך הדין לא ראה לנכון לחייב בגין תובענה זו של הסכם הממון החדש - " בקשה " למתן אישור בית המשפט להסכם הממון החדש לרבות הדיון בו נכח, וזאת בסבירות ובהגינות נוכח כלל הפעולות לסיום כלל הפרשה בכימות סביר של סכום שכ"ט ששולם בגין כלל ההליכים ובהינתן

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 19-05-32940 פלוני ואח' נ' פלוני

שההליכים הסתיימו מוקדם לפני כל דיון בתביעות. בסיומה של החקירה הנגדית ציין את הסכום הנכבד שקיבל 90,000 ₪ + מ.ע.מ. בגינו הסכים להנחה ולשכר טרחה של 3,000 ₪ + מ.ע.מ. (עמ' 8 ש 27-34). סכום נכבד ומספיק דיו לפי כל אמת מידה.

ההסכם לא הופסק. הפעולות המשפטיות הושלמו:

27. הסכם ההתקשרות של שכ"ט מעולם לא הופסק על ידי התובע בשום שלב, ולפיכך, לא נדרש בית המשפט לשקול שיקולי "שכר ראוי" על פעולות שהופסקו או לא בוצעו. הכול בוצע בהתאם להסכם וסעיפיו ולרבות הסכם צדדי נפרד ונוסף "הצוואה". אולם, בנסיבות שאף הן מצויות בסעיפי ההסכם ובכללן סיומן של "התביעות" מוקדם יותר, ישנם סעיפים ברורים בכל הקשור לשכר, בכל שלב ושלב. לו היה התובע מפסיק ההתקשרות לפני עריכת ההסכם, היה יכול עו"ד לדרוש שכרו בגין ההסכם, כתביעה חדשה בהסכם או כהסכם נפרד מחוץ להסכם. במקרה זה היה השכר יכול להיות נמוך או בהתאם לחוזה.

28. לו סבר הלקוח לשיטתו ולשיטת עו"ד באומד דעתם, גם אם בטעותם המשותפת בהסכמה, כי מדובר בשתי תביעות שונות וכבר הגיע שלב ג' הרי שהסכים לשלמן במלואן בהתנהגותו, ובהסכמת הצדדים אותה הסכמה מאוחרת על בסיס זה, גם לא נדרש לשלם בנסיבות על הסכם הממון החדש המסדיר פני העתיד. הלקוח לא היה מסתכן בהסכם ממון, לו היה ברור לו שהוא צריך עוד להשלים שכר טרחה נוסף.

תום לב ומניעות:

29. להחריש - בין מצד התובע ולטעון לפרשנות דווקנית תוך אחיזה בחבל בשני קצותיו, גם צמצום תביעה שנייה לשלב ב' וגם לקבל שירות חדש חינוך תוך עשיית עושר ולא במשפט אישור בית המשפט ועריכת הסכם ממון בין בני הזוג החדש - החרשה זו עולה כדי חוסר תום לב. המצג כאילו ישנה הסכמה שבשתיקה מטעה גם את עורך הדין. לו היה התובע מבקש לעצור לברר השלבים לפני הסכם הממון והיה אומר לו עורך הדין בכתב, כי הסכום ששולם כולל כל מה שיבוצע כולל הסכם הממון, לא הייתה אמורה להיות מחלוקת.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

הסכם הממון הסכמה חדשה או פרשנות להסכמה ישנה – התוצאה אחת :

30. לו היה הלקוח מתנגד לפרשנות זו או אחרת עם תחילת השיח על הסכם הממון החדש , יכול היה להפסיק ההתקשרות , והיה מאפשר לעורך הדין לתמחר בנפרד את הסכם הממון או להגדירו כשלב ג' או להפסיק השירות . התובע הלקוח – שתק. לדבריו בעדותו " ציפה שתתקיים לאחר מכן התחשבות " . מכתבי דרישת התשלום עבור הצוואה אינם מאפשרים שתיקה. מי שזכאי ל-30,000 ₪ עונה מיידית בכתב ובתרעומת אודות בקשה לשכ"ט צוואה מינורי . לא הוצגה אסמכתא לראיה בדבר דרישה להשבה של 30,000 ₪ לפני אישור בית המשפט הסכם הממון החדש שהיה בהליך נפרד. לפיכך, גרסה זו של הלקוח לא קיבלתי.

31. ב-9.1.19 בוטלו והסתיימו התיקים שנפתחו בהוראת הלקוח בשל חזרה לחיים משותפים . התשלום הכולל הסתיים ב-21.10.18 , בשתי הודעות עורך הדין נדרש הלקוח רק סכום של 3,000 ₪ + מ.ע.מ. עבור הצוואה. ההודעה האחרונה ב-11.4.19 . רק ב-12.4.19 דרש הלקוח השבה בגין התשלומים שהסתיימו ב-21.10.18 ? וכ 3 חודשים לאחר סיום התיקים ? (ש 13-14 עמ' 13 לפרוטוקול) . איחור זה על ידי סמנכ"ל כספים בhp תומך בהבנת הצדדים הם את ההסכם, ובהתנהגותם לפיו . העדר התייחסות 3 חודשים ודיוק מידי לדרישת השבה יומיים לאחר אישור ההסכם בבית המשפט מסתמן כעניין מכוון, שאינו עולה בקנה אחד עם ההקדמה במבוא לעיל ובפסקי הדין הרבים במילוי חובת הנאמנות, ההוגנות והשקיפות מצד הלקוח - סמנכ"ל הכספים .

בחינת תום הלב :

32. שלושה חודשים זהו זמן לא סביר לחוסר מעש מאז סגירת התיקים ועד דרישת השבה . לא קיבלתי גרסת הלקוח כי דיבר על כך בעל פה (עמ' 13 ש 15-19) על 30,000 ₪ + מ.ע.מ. לא כותבים מייל 3 חודשים ? – מי שכיחן בתפקיד סמנכ"ל כספים בhp לא יציין דבר בכתב ? מתנהלים עם הסכם ממון חדש המסדיר כל העתיד בניגוד להסכם הממון הישן ולא כותבים מייל אם דבר מה ראוי לשיח כמו 30 אלף ₪ ? גם לא מיסרון ? לא פגישת כספים ?

33. משך זמן ממושך לא פנה ולא ביקש התובע השבה אלא המתין עד לאישור בית המשפט הסכם הממון החדש פרי יוזמתו של עו"ד , זאת למרות שמדובר בפעולות עם קשר רציף בין הצדדים . גם מצד " עשיית עושר ולא במשפט " וגם מצד פרשנותה של ההתקשרות שיש בה הסכם יחסי

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

לאורך זמן עם כללי תשלום עקרוניים, הפעולות הושלמו לפיכך כללי ההגנות גם מצד הלקוח מחייבים התשלום ששולם ללא כל השבה.

34. זאת ועוד סעיף 8 קובע כי הסכם כולל לגבי כל התביעות ואישורו שכרו 30,000 ₪ + מ.ע.מ אם הוא לאחר התביעה השנייה. גם אם היה מתפרש הסכם הממון שלא כתביעה נוספת היה ניתן לפרשו כהסכם הראוי לשכר ששולם. זאת, בהתאם לסכומים שהוזכרו ביחס להסכמי ממון לסיום תיקים. אין צורך בחוות דעת מומחה. קיים הסכם. הפעולות בוצעו. השכר צריך להיות משולם בהתאם.

התנהגות, מניעות – שליש השכר ששולם:

35. זאת ועוד, נוצרה מניעות מצד הלקוח לטעון היפך התנהלותו, שכן הובעה הסכמה שבשתיקה לראות בהסכם הממון סיומה של הפרשה כולה מושא הסכם שכר הטרחה בכל הנוגע לשלבים ולתביעות, ולא ניתן להשלוח עורך הדין בהסתמכותו ולשלוח לו דרישת השבה של שליש שכר שכבר שולם מיד עם אישור בית המשפט הסכם הממון בייצוג ובדיון המסדיר את כל רכוש לעתיד. תום לב נדרש גם במימוש זכות. (עמ' 4 ש' 29-24 לפרוטוקול).

תביעה שכנגד:

36. סכום התביעה שכנגד (למעט הצוואה), סכום זה נזנח בסיכומים זה פעמיים, אינו עולה בקנה אחד עם מכתב הדרישה ב-11.4.19 ואינו עולה בקנה אחד עם ההגדרות "בונס" אודות הסכם הממון והחקירה הנגדית בהקשרו בפניי. לא הוצגה כל ראיה של עורך הדין כי על התובע הלקוח לשלם מעבר ל"3000 ₪ + מ.ע.מ. סכום זה או אחר בנסיבות, כפי שראו אותם הצדדים.

פרשנות הלשון, הנסיבות והתנהגות הצדדים: פרשנית ומעשית:

37. לא ניתן לאחוז החבל בשני קצותיו ביד אחד כל שהוגש ייחשב ל"שלב ב'" וביד השנייה הסכם הממון המאוחר הנפרד אף הוא שלב ב', ומנגד גם לא ניתן לאחוז ביד אחת הגדרת התביעה לצו מניעה זמני, כשלב ג' בהסכם, והגדרת הסכם הממון החדש כתוספת של תביעה נוספת המקנה עוד

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

30,000 ₪ מעבר לכל ששולם – גם פרשנות קיצונית זו אינה סבירה. שני הקצוות אינם יכולים לעלות ממכלול התנהגות הצדדים והראיות בנסיבות הכוללות.

38. פרשנות אומד דעתם של הצדדים מתפרשת מלשון החוזה כפי שהם ראו אותו בזמן אמת. תגובתו הקשה של עורך הדין בתכתובת בין הצדדים בנספח י מכתב מ15.4.19 משקפת גם את לשון ההסכם אך גם את שתיקת המעשה. לא קיבלתי טענת התובע בעדותו לפיה הייתה "ציפייה להתחשבות" מאוחרת ללא דרישה ממשית או העדר אסמכתא לדרישה זו להשבה כספית לפני אישור בית המשפט הסכם הממון. (עמ' 10 ש 8 לפרוטוקול).

39. גימוד העשייה כגון טענות "העתק הדבק" כדרך לפגיעה בזכות לשכר דרך זו ידועה לשמצה. הלקוח ניסה לטעון לכך בתכתובת בין הצדדים, העלתה תומכת בדרכם של לקוחות לגמד עשייה משפטית ולמעט בהצדק שכרם.

40. הלקוח מודה כי לא השיב כלל למיילים לעניין חיובו בשכר טרחת הצוואה, אך מנסה לעדן חוסר תגובתו משך מספר חודשים לדרישת התשלום במילים "לא זוכר" (עמ' 8 ש 7-8 לפרוטוקול). עו"ד פונה לתובע לקבלת 3,000 ₪ עבור הצוואה בלבד. לא מזכיר חוב כספי נוסף. לו היה הוא חייב כספים, לא היה מסתכן בפתיחת הפרשה לאחר שהייתה כבר מאחוריו בעבור 3,000 ₪. לו ראה סכום זה כנבלע בסכום ששולם מתוך מחווה לא היה מבקש זאת בזמן אמת. לו היה הלקוח חייב כספים מעבר לכך לא היה עו"ד דורש סכום הצוואה בלבד.

הוגנות, מידתיות, שכר ראוי בחוזה ולגופו:

41. סעיף 59 לכתב ההגנה מפרט פעולות משפטיות שבוצעו וניכר כי מדובר בהיקף עבודה לא מבוטל הראוי לשכרו של עורך הדין. שכר זה בתחום דיני המשפחה, היה בהתאם לחוזה הסביר והמפורט וגם בהתאם לסבירות השכר הראוי. ההישגים הינם בסכומים השווים למיליוני שקלים מושא המחלוקת בין בני הזוג. השקעה זו ניכרת גם מהיקף הפעולות וגם מהתחום הנדרש ערנות ופעילות טקטית נכונה בגמישות מחשבתית ומקצועית כאחת.

סבירות התוצאה בנסיבות:

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

42. האמנתי לגרסת עורך הדין שלא ראה מקצועית נכון לסיים הליכים באחת ולהותיר הבעיה לעתיד רק משום שהצדדים נדברו לשוב לחיות יחד. סבור אני כי מדובר בהסכם שכר טרחה מפורט והסכם הממון החדש כמוהו כהליך חדש, כפי שנפתח לאחר סיום התיקים וללא קשר אליהם. מהסכם ממון זה נהנה התובע ויש לכמתו בהתאם לעקרונות ההסכם ותכליתו. בשל הסכום המשמעותי ששולם כפי שציין הנתבע בפניי, ראו הכול את ההליך החדש בכלל הפעולות, להצדקתו של סכום זה 90,000 ₪ + מ.ע.מ. אין מדובר בפעולות בהן מפתיע עורך הדין את הלקוח לאחר ביצוע.

43. זאת ועוד, לו היה הלקוח מציין בתשובה, כי אינו מתכוון לשלם עבור הצוואה ויש לנכות הסכום מחובת השבה, סביר להניח שהיה עו"ד מבהיר כי הסכם הממון הוא כתביעה חדשה. לא ניתן לאחוז בחבל בשני קצותיו. ביד אחת להתנהל כאילו הכול בתוך "החבילה" ולאחר מכן לדקדק ולהחריג ולהוציא בפרשנות חלק ממנה תוך "עשיית עושר ולא במשפט" ברכיבים אחרים. (עמ' 5 ש 3-5 לפרוטוקול)

44. מכמני הלב לא נדע ואם כל תכליתה של פניית הלקוח ל"השבה" לא באה אלא כדי למנוע דרישה כספית נוספת בפרשנות לקבלת סכום כספי עד סך של 135,000 ₪ עבור הסכם הממון מצד עורך הדין, הרי שכמוה לא נדע אם דרישת עו"ד שכר טרחת הצוואה לא בא אלא לטשטש ולמנוע דרישת ההשבה. כך או כך, לו היו פועלים הצדדים בשקיפות מלאה בכתב לא היו נדרשים לפרשנותם ולפרשנותנו.

הצוואה – הסכם אחר נפרד – הודאה בחוב:

45. לעומת כל זאת, ישנו נושא חריג ומוחרג באופן ברור וחד משמעי לגביו התנהל משא ומתן בנפרד והוא: שכר טרחת עריכתה של הצוואה. התובע מודה כי מגיע לנתבע 3,000 ₪ + מ.ע.מ. בעבור הצוואה ולטענתו "קיזז" מהחוב הנתבע גם עולה גם מסיכומיו וסעיף 9 (1). לכתב ההגנה. יתכן שלו הייתה התקשורת בין הצדדים בסיומה של הפרשה טובה, היו וודאי יכולים להגיע להבנה אולם לא כך נעשה. משפטית, גם הצדדים החריגו סוגיה זו מכל הדיון אודות הסכם שכר הטרחה הכתוב. כך גם בכתבי הטענות במפורש.

הוצאות:

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

46. למרות כל האמור, יובהר כי היה על עורך הדין בהסכם מרובה פעולות ושלבבים, לעצור בנסיבות המשתנות בשלבי החוזה הכוללים מספר רכיבים, לכמת הדרוש לשקף הנדרש ולהבהיר בתיעוד הצפוי, זאת כדי למנוע אי הבנה, פרשנות נטענת ותיקונה בו בזמן. ככלל החשש מתוצאותיה של שקיפות באמצע הליך, שמא "תעורר השקיפות את הדובים משנתם לטעון טענות סרק", הוא המצמיח לא אחת התמריץ לטענות אלה פעמים סרק ופעמים יש להן אחיזה, ובמעגל סיכון זה נמצאות לא אחת מערכות יחסים חוזיות.

47. לא נעלמו מעיני טענות בדבר, הגשת התביעה הנגדית ומועדיה, דחיית הדיון, העדר הבהרה בכתב, בדבר השלבים השונים ומשמעותם. שקלתי מכלול השיקולים הרלוונטיים בהתנהגות הצדדים דיונית ומהותית. אלו, אינם מצטרפים כולם בלתי אם למסקנה, כי אין להטיל הוצאות לטובת עו"ד, לא בדחיית תביעתו של הלקוח ולא בקבלתה החלקית של התביעה שכנגד.

48. מעבר לאמור במכלול שיקול הדעת והטענות, לא מצאתי לפסוק מעבר למה שפסקתי בתביעה ובתביעה שכנגד.

לאור האמור, הריני מורה כדלקמן:

- **התביעה של הלקוח את עורך הדין נדחית ללא צו להוצאות.**
 - **לעניין התביעה שכנגד, אני מחייב את התובע הלקוח לשלם לנתבע והתובע שכנגד שהוא עורך הדין סכום כולל של 3,510 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה ועד היום. הסכום ישולם בתוך 60 יום שאם לא כן ישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד התשלום בפועל.**
 - **בנסיבות ובמכלול התנהגות הצדדים, אין אני עושה צו להוצאות.**
- זכות הצדדים להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי – בתוך 15 ימים.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 32940-05-19 פלוני ואח' נ' פלוני

בנסיבות בהן התיק עוסק במסמכים רבים וניתוח רכיבים רבים מבית המשפט לענייני משפחה, התיק חסוי לציבור ופתוח לצדדים. ניתן לפרסם פסק הדין כפוף לאי פרסום שמות הצדדים וזהות בני הזוג.

פס"ד ישלח לצדדים על ידי המזכירות בדואר רשום.

בית המשפט מודה לצדדים ולבאי הכוח על תרומתם המקצועית בתיק זה, ומאחל בתקופה קשה זו של מגפת הקורונה בריאות איתנה להם ולמשפחותיהם.

ניתן היום, כ"ב ניסן תש"פ, 16 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.

אריה דורני-דורון, רשם בכיר